

บทบรรณาธิการ

วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม 2562 ฉบับ ความท้าทายการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติในสังคมไทย (The Challenges in Policy Formulation and Implementation in Thai Society)

โครงสร้างทางสังคมจำเป็นต้องระเบียบกฎเกณฑ์เพื่อถูกควบคุมและจัดระเบียบผู้คนจำนวนมาก หากเราย้อนไปในสังคมเล็ก ๆ ครอบครัว สังคมชนเผ่า จะมีผู้นำมีหัวหน้าที่ควบคุมให้สมาชิกในครอบครัวหรือสังคมของตนเองได้ประพฤติปฏิบัติในกรอบที่ตนได้วางไว้ หรือมีออกกฎระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ให้สมาชิกได้ปฏิบัติได้ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของกลุ่ม ของครอบครัวและสังคมของตนเอง

แต่เมื่อสังคมได้ขยายใหญ่ขึ้น ผู้คนมากมายหลายหลายมีความซับซ้อนอ่อนเงื่อนมากขึ้น กลายเป็นรัฐ กลายเป็นประเทศ ผู้นำในสังคมมีมากขึ้น หลากหลายขึ้น แย่งชิงผลประโยชน์มากขึ้น รัฐจึงต้องเข้ามาจัดการ จนกลายเป็นกฎหมายหลัก และสร้างนโยบายต่าง ๆ เข้ามาควบคุมและวางแผนผู้คนภายใต้รัฐนั้น ๆ ดังนั้นจึงทำให้เกิดนโยบายต่าง ๆ ในแต่ละด้าน เพื่อแก้ปัญหาสังคม เมื่อนโยบายถูกนำไปปฏิบัติสะท้อนให้เห็นถึงใครจะเป็นผู้ได้ประโยชน์ และเสียประโยชน์จากนโยบายของรัฐ หรือรัฐจะหาวิธีการประสานประโยชน์กับกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างไร เพื่อให้ให้นโยบายที่ร่างขึ้นมาดำเนินการต่อไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ความสำเร็จหรือล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับ เนื้อหาของนโยบาย นั้นหมายถึงว่า ใครเป็นผู้กำหนด หรือหน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบ เพราะความพร้อมของแต่ละหน่วยงานมีความพร้อมแตกต่างกัน บางหน่วยได้รับการสนับสนุนจากนักการเมือง เป็นต้น ส่วนอีกปัจจัยหนึ่งคือด้านสภาพแวดล้อมหรือบริบททางการเมือง การถูกแทรกแซงหรือการใช้อิทธิพลทั้งในระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ส่งผลต่อผู้นำไปปฏิบัติต้องเกิดการต่อรองกับกลุ่มต่าง ๆ หรือเกิดการเบี่ยงเบนในการนำไปใช้ จึงทำให้นโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นเกิดความท้าทายว่าใครได้รับผลประโยชน์หรือใครเป็นผู้เสียผลประโยชน์ ซึ่งมีความซับซ้อนอย่างยิ่งในระดับผู้ปฏิบัติและผู้กำหนดนโยบาย

ดังนั้นในปัจจุบันนี้ที่เราเห็นก็ไม่ต่างจากการนำนโยบายต่าง ๆ มากำหนดให้ผู้คนปฏิบัติตามการไหลานของผู้กำหนดนโยบายและผู้ที้นำนโยบายมาปฏิบัติ ตามความคิดหรือการตีความที่เข้าข้างตนเอง ส่วนประชาชนส่วนใหญ่ก็เป็นเสมือน “หุ่นที่ถูกไหลาน” ให้เป็นไปตามวิถีที่กำหนดและตีความของผู้มีอำนาจทุกระดับ

วารสารฉบับนี้จึงได้รวบรวมบทความที่หลากหลาย และสะท้อนการนำนโยบายไปปฏิบัติในรูปแบบต่าง ๆ ในระดับต่าง ๆ ของสังคม สะท้อนให้เห็นความไม่สัมพันธ์กันของผู้กำหนดนโยบาย ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้แปลงสาร และผู้ถูกปฏิบัติ รวมถึงความท้าทายว่าใครได้รับผลประโยชน์หรือใครเป็นผู้เสียผลประโยชน์ และใครมีอำนาจในการต่อรองมากกว่ากัน วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ฉบับ ความท้าทายการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติในสังคมไทย ได้คัดเลือกบทความจำนวน 10 บทความ ดังนี้ สำหรับบทความหลักที่น่าสนใจคือ บทความแรก การศึกษาวิเคราะห์การทุจริตคอร์รัปชันขบวนการเครือข่ายนายหน้าข้ามชาติในอุตสาหกรรมประมงต่อเนื่องของประเทศไทย กรณีบริษัทจัดหางานตามระบบการจ้าง

งานแบบรัฐต่อรัฐ (MOU) ศิริมา ทองสว่าง และสุรศักดิ์ มีบัว กล่าวถึง มาตรการการบริหารจัดการทำงานของคนต่างด้าว “ระบบการจ้างงานแบบรัฐต่อรัฐ” แต่คำถามที่น่าสนใจคือ ทำไมถึงเกิดสถานการณ์การทุจริตได้และผลประโยชน์มหาศาลนี้ใครได้-ใครเสียประโยชน์ โดยเฉพาะในธุรกิจอุตสาหกรรมประมงต่อเนื่องในไทย

บทความที่สอง กระบวนการและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจจากการทำประมงพาณิชย์จังหวัดสตูล พ.ศ. 2530 – 2547 เอมวิการ์ อินทรคช ได้ศึกษาบทบาทความสัมพันธ์ของธุรกิจแพปลา ประมงพาณิชย์ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดสตูล ซึ่งแน่นอนว่า นโยบายและมาตรการต่าง ๆ ด้านเศรษฐกิจส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของประมงพื้นบ้านสู่ประมงพาณิชย์

บทความที่สาม พัฒนาการนโยบายต่างประเทศต่องูกับความสัมพันธ์ต่อภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ช่วงปีค.ศ 1923- ค.ศ 2017 ดร.ยาสมิน ชัตตาร์ เป็นบทความที่สะท้อนนโยบายการต่างประเทศของตุรกีที่มีต่อประเทศในอาเซียน อันกลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างตัวตนของตุรกีในเวทีโลกต่อไป

บทความที่สี่ การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไปโอดีเซล ตำบลลำใหม่ อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา วันชัย ธรรมสังการ สุเมธ พรหมอินทร์ และ ยุทธกาน ดิสกุล การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกลุ่มผู้พิการ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการผ่านดัชนีคุณภาพชีวิต 11 ด้านของคนไทย

บทความที่ห้า รูปแบบส่งเสริมการเรียนรู้ความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยแบบบูรณาการหลักสี่ปฐพีธรรม 7 สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ปณณพงศ์ วงศ์ณาศรี รงค์ บุญสวยขวัญ และ นันธิดา จันท์ศิริ บทความนี้นำเสนอการสร้างเครื่องมือส่งเสริมการเรียนรู้ความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย แม้จะมีคำถามว่า “พลเมือง” และ “ประชาธิปไตย” ในสังคมปัจจุบันเป็นต้นแบบได้อย่างไร?

บทความที่หก การพัฒนาวิชาชีพครูสอนภาษาจีนในประเทศไทยตามกรอบมาตรฐานครูสอนภาษาจีนระดับสากลของฮั่นป๋าน นำโชค บุตรน้ำเพชร นำเสนอแนวทางการพัฒนาวิชาชีพครูสอนภาษาจีนให้ไปไปตามกรอบมาตรฐานครูสอนภาษาจีนระดับสากลของฮั่นป๋าน การนำมาตรฐานและกรอบนโยบายจีนมาใช้กับ “ครู” ในประเทศไทย

บทความที่เจ็ด ปัจจัยความสุขของนักศึกษาสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ กษิญา แก้วเอี่ยม ศึกษาความสุขของนักศึกษาสถาปัตยกรรมศาสตร์และการหาแนวทางในการดูแลช่วยเหลือและสนับสนุนให้นักศึกษาได้เรียนรู้อย่างมีความสุข เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรการเรียนรู้และนโยบายมหาวิทยาลัย ที่ต้องการผลิตบัณฑิตให้ “เก่ง ดี และมีความสุข”

บทความที่แปด Factors Affecting Malay Muslim Youth Life Skills Development in Islamic Private School Direak Manmanah, Awang Lanui and Muhummudrapee Makeng เป็นบทความที่ต้องการนำเสนอการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนมาเลย์มุสลิมในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญหนึ่งคือ ทางโรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ยอมรับและนำประโยชน์จากการเรียนศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวันทั้งในโรงเรียน

ครอบครัว ชุมชนและสังคมของเขา ซึ่งถือว่าโรงเรียนเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาสมรรถนะของชีวิตวัยรุ่นมุสลิมที่จะทำให้พวกเขาสามารถผ่านพ้นข้อจำกัดและปัญหาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี **บทความที่เก๋** **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนต้นแบบพื้นที่สุภาพะ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร** อนุพร อิงจงใจรักษ์ สุรสิทธิ์ วชิรขจรและดุจดเดือน พันธุนาวิน บทความนี้นำเสนอการดำเนินงาน ความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนต้นแบบ พบว่าปัจจัยที่สำคัญคือความรู้ ภาวะผู้นำและทัศนคติของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาชุมชนต้นแบบพื้นที่สุภาพะ **และบทความสุดท้าย แรงจูงใจและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจสำนักงานจรตารวจ จันทรวงศ์ พรหมเหมือน สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ จินตนิย ฐื้อ** **และ** **ชนิษฐา พัฒนสิงห์** นำเสนอการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สำนักงานจรตารวจจะสามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยแรงจูงใจ ด้านค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และด้านความสำเร็จ

บทความทั้งสิบเรื่องนี้ มีความหลากหลายเหมือนปรุงอาหารประเภท “ยำ” ที่นำเครื่องปรุงที่แตกต่างกันมาคลุกเคล้ารวมกัน แต่จุดร่วมกันคือ รสชาติของน้ำยำต้อง “เปรี้ยว” นำ นั่นหมายถึงจุดร่วมของทุกบทความคือ การนำนโยบายหรือมาตรการมาประยุกต์ใช้ การถูกนำมาใช้ในภาคส่วนต่างๆ ของสังคม จึงเกิดความท้าทายของการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติในสังคมไทย การมาปรุงรสชาติอาหารประเภทยำ จึงไม่่ง่ายนักที่จะถูกใจถูกปากของทุกคนเสมอไป เฉกเช่นวารสารฉบับนี้การชิมรสหรืออรรถรสของแต่ละเรื่องแต่ละบทความ ท่ามกลางความหลากหลายของผู้เขียน ความหลากหลายของผู้อ่านและความหลากหลายของการเสพอันจะนำไปสู่การยอมรับความแตกต่างบนหน้ากระดาษของวารสาร

บรรณาธิการ

ธันวาคม 2562